

แบบบันทึกองค์ความรู้ (KM)

ชื่อ - สกุล นางสาวอุไรวรรณ สมิตร
ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สังกัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพรานกระต่าย
ชื่อเรื่อง การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านลานไผ่ หมู่ที่ 9 ต.ห้วยยั้ง
เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๑ - ๗๒๗๑๑๑๕

เนื้อเรื่อง

บ้านลานไผ่ หมู่ที่ ๙ ตำบลห้วยยั้ง อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ประกอบไปด้วยประชาชนที่อพยพมาจากต่างจังหวัด จำนวน ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ ๑ มาจากจังหวัดตาก ซึ่งในสมัยนั้นเกิดปัญหาน้ำท่วมเนื่องจากการสร้างเขื่อนภูมิพล ได้มีนายเอี่ยมโตพ่วง และนางชีว โตพ่วง อพยพเข้ามาประกอบอาชีพทำการเกษตรเป็นกลุ่มแรก กลุ่มที่ ๒ ย้ายมาจากอำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย ซึ่งสมัยก่อนเกิดการแพร่ระบาดของโรคฝีดาษ ทำให้ประชาชนอพยพเข้ามาทำการเกษตร โดยครอบครัวที่ ๒ ที่ย้ายเข้ามาคือครอบครัวของนางสร้อย พรหมมี และกลุ่มที่ ๓ เป็นประชาชนที่อพยพหนีภัยแล้งมาจากภาคอีสาน คือ จังหวัดอุดรธานี หนองบัวลำภู ชัยภูมิ อุบลราชธานี และขอนแก่น โดยประชาชนกลุ่มที่อพยพเข้ามาได้นำเอาวัฒนธรรมและประเพณีทางภาคอีสานเข้ามาใช้ในการดำเนินชีวิต และจัดตั้งเป็นหมู่บ้านลานไผ่ ในปี ๒๕๗๒ โดยขึ้นอยู่กับการปกครองของตำบลหนองหัววัว อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

และในปี พ.ศ.๒๕๓๘ ได้แยกตำบลหนองหัววัวออกมาเป็นตำบลห้วยยั้ง และบ้านลานไผ่ขึ้นอยู่กับการปกครองของตำบลห้วยยั้ง เปลี่ยนเป็นบ้านลานไผ่ หมู่ที่ ๙ ตำบลห้วยยั้ง สาเหตุที่ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “ลานไผ่” เพราะที่ตั้งตามสภาพพื้นที่ที่มีบริเวณกว้างและมีต้นไม้จำนวนมาก

บันทึกขุมความรู้ (Knowledge Assets)

บ้านลานไผ่ หมู่ที่ ๙ ตำบลห้วยยั้ง ดำเนินงานเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงโดยยึดหลัก ดังนี้

๑. หลักการมีส่วนร่วม โดยจัดเวทีประชาคมชาวบ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นทุกครั้ง
๒. ยึดมติเสียงส่วนใหญ่เป็นแนวทางดำเนินการ และรับฟังเสียงส่วนน้อยเพื่อปรับปรุงแก้ไข
๓. ร่วมทำงานเป็นทีม มีการแบ่งหน้าที่ชัดเจน มีกฎระเบียบหมู่บ้านปฏิบัติร่วมกัน
๔. อยู่แบบเครือญาติพึ่งพาอาศัยกัน
๕. จัดเวทีประชาคมเพื่อคัดเลือกครัวเรือนดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๖. มีการบูรณาการทำงานของภาคีพัฒนาภาครัฐและเอกชนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน

ศักยภาพหมู่บ้าน บ้านลานไผ่ หมู่ที่ ๙ ตำบลห้วยยั้ง อาชีพของคนในหมู่บ้านส่วนมากประกอบอาชีพด้านการเกษตร เช่น การทำนา ทำไร่ อาชีพรองคือ รับจ้างทั่วไป เลี้ยงสัตว์ และมีอาชีพเสริม คือ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม จักสาน ทอเสื่ออก และทอผ้า

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ ๕ ส่วน ดังนี้

๑.กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

๒.คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นบันได

๓.คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กันดังนี้

๑. **ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น เช่นการผลิ และการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
๒. **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
๓. **การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

๔.เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

๕.เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

๖.เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

๗.แนวทางปฏิบัติ / ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุล และยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

แก่นความรู้ (Core Competency)

ประการที่สำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

๑. พอมีพอกิน ปลูกพืชสวนครัวไว้กินเองบ้าง ปลูกไม้ผลไว้หลังบ้าน 2-3 ต้น พอที่จะมีไว้กินเองในครัวเรือน เหลือจึงขายไป
๒. พออยู่พอใช้ ทำให้บ้านน่าอยู่ ปราศจากสารเคมี กลิ่นเหม็น ใช้แต่ของที่ เป็นธรรมชาติ (ใช้จุลินทรีย์ผสมน้ำดูพื้นบ้าน จะสะอาดกว่าใช้น้ำยาเคมี) รายจ่ายลดลง สุขภาพจะดีขึ้น (ประหยัดค่ารักษาพยาบาล)
๓. พอออกพอใจ เราต้องรู้จักพอ รู้จักประมาณตน ไม่ใคร่อยากใคร่มีเช่นผู้อื่น เพราะเราจะหลงติดกับวัตถุ ปัญญาจะไม่เกิด

"การจะเป็นเสือนั้นมันไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เราพออยู่พอกิน และมีเศรษฐกิจการเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกิน หมายความว่า อุ่มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง" เศรษฐกิจพอเพียง จะสำเร็จได้ด้วย ความพอดีของตน **กลยุทธ์ในการทำงาน**

๑. ศึกษาข้อมูล ข้อมูลเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการวางแผนที่จะทำงานร่วมกับชุมชน โดยจะต้องศึกษาตั้งแต่ข้อมูลบริบทของชุมชน สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน สุขภาพอนามัย สภาพแรงงาน ปัญหาเสพติด เป็นต้น

๒. ใช้หลักการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม “ยึดหลักประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา” คนเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญที่สุด จะต้องสร้างพลังชุมชน ในการพัฒนาชุมชน ทำให้ชุมชนรู้สึกหวงแหนชุมชนของตนเอง การพัฒนาจึงจะยั่งยืน

๓. การใช้บทบาทของการเป็นนักวิชาการ การเป็นนักคิดวิเคราะห์ ใช้ทั้งศาสตร์-ศิลป์ในการทำงาน มีความจำเป็นจะต้องศึกษาค้นคว้าให้เป็นผู้รู้ลึก รู้กว้าง รู้ไกล และรู้ทัน ทั้งในระดับนโยบายและพื้นที่การทำงาน มองให้เห็นปัญหาความต้องการของหมู่บ้านและชาวบ้าน ปัญหาของหน่วยงาน/ทีมงาน และภาคีเครือข่ายสนับสนุน จนสามารถวางแผนการทำงานและติดตามงานในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง

๔. คำนึงไว้เสมอว่าการทำงานร่วมกับชาวบ้าน เป็นการทำกิจกรรม ทำธุระต่างๆ ที่ดีที่เหมาะสมกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน ไม่ถูกบีบบังคับ กดดัน อึดอัดมากจนเกินไป จึงมีข้อคิดเห็นว่าความตั้งใจทำงาน ความดีงาม คุณธรรมทั้งหมดในชีวิตที่ผ่านมาและเป็นอยู่ในขณะนี้ สามารถนำมาเป็นแรงผลักดันการทำงานได้ทั้งสิ้น

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

“**เศรษฐกิจพอเพียง**” เป็น ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ